

О`QUVCHILARDA QARAMA QARSHI FIKRLASH HAQIDA TUSHUNCHA

D.Sh.Elmurodovna

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

Annotatsiya

Ushbu maqolada boshlang'ich ta'lim o'quvchilarining divergent tafakkuri haqida fikrlar gapirilgan.

Аннотация

В этой статье рассказывается о дивергентном мышлении учащихся начальной школы.

Annotation

This article discusses divergent thinking of primary education students

Kalit so'zlar: divergent, intellektual, kontseptsiya, identifikatsiya, diqqat, idrok, assotsiatsiyalar jarayoni, tafakkur.

Qarama qarshi fikrlash — ya'ni divergent fikrlash bu ko'plab mumkin bo'lgan yechimlarni o'rganish orqali ijodiy g'oyalarni yaratish uchun ishlatiladigan fikrlash jarayoni yoki usuli. Bu odatda o'z-o'zidan, erkin oqimli, „chiziqli bo'lmagan“ tarzda sodir bo'ladi, shuning uchun ko'plab g'oyalar paydo bo'ladigan kognitiv uslubda hosil bo'ladi. Qisqa vaqt ichida ko'plab mumkin bo'lgan yechimlar o'rganiladi va kutilmagan aloqalar chiziladi. Qarama qarshi fikrlashdan so'ng, g'oyalar va ma'lumotlar konvergent fikrlash yordamida tashkil etiladi va tuziladi, bu bitta yechimga erishish uchun ma'lum bir mantiqiy qadamlar to'plamini kuzatib boradi, ba'zi hollarda bu „to'g'ri“ yechim bo'ladi. Divergent fikrlash dizayn, muammolarni

hal qilish, innovatsiyalar va murakkab muhitda moslashuvchan, moslashuvchan javob berish uchun muhim mahoratdir. Keling, ushbu qimmatli mahoratdan foydalanish mumkin bo'lgan kundalik vaziyatlarning ba'zi misollarini ko'rib chiqaylik 🖱️

• **Aqliy hujum ob'ektdan foydalanish:** G'isht kabi umumiy uy-ro'zg'or buyumlari uchun odatiy funktsiyalaridan tashqari ko'plab turli xil potentsial foydalanishni taklif qilish. Misollar, uni eshik to'shagi, qog'oz og'irligi, darslik tayanchi va boshqalar sifatida ishlatishni o'z ichiga olishi mumkin.

• **Yangi imkoniyatlarni o'ylab topish:** Umumiy narsani tanlash va uni yaxshilashning turli usullarini o'ylab topish, masalan, nutqingizni bir tomonlama taqdim etish va muhokamani oxirigacha qoldirish o'rniga, siz boshida kichik viktorina, savol-javob va boshqalar kabi muzqaymoq mashg'ulotlarini tashkil qilasiz. So'rov olomonni jonlantirish uchun.

• **Hikoya syujetidagi burilishlarni tasavvur qilish:** Qizil qalpoqcha kabi taniqli hikoyaning asosiy elementlarini olish va qahramonlar kimligi, qaerda sodir bo'lishi, asl hikoya o'rniga nima sodir bo'lishi va hokazolar atrofidagi asosiy tafsilotlarni o'zgartirish orqali syujetlarning ijodiy o'zgarishini yaratish. .

Bu erda bir misol "Bo'ri va yetti yosh echki" ertaklarini zamonaviyroq va metaforik usulda qayta hikoya qilish. Ko'rish kerak bo'lgan vaqtingizga arziydigan qisqa klip!

Qarama qarshi fikrlash mashqlari va texnikasi

1. Aqliy hujum. Aqliy hujum - bu yangi javoblarni yaratish uchun samarali faoliyat. Ushbu faoliyatda siz yoki sizning jamoangiz qaror qabul qilmasdan, bir muddat ichida iloji boricha ko'proq g'oyalar/yechimlarni taklif qilasiz. Siz foydalanishingiz mumkin **aqliy hujum xususiyati** takliflarga javoban fikrlar, savollar va g'oyalarni yozib olish va g'oyalarga asoslanish uchun javoblaringizni boshqalarga

etkazish **anonim ravishda**. Bu noaniqlikdan qochishga yordam beradi. Divergent fikrlash nima? Aqliy hujum texnikasibilan aqliy hujumdan qanday qilib eng y axshi natijaga erishish mumkin | Divergent fikrlash nima?

2. Aql xaritasi Divergent fikrlash nima? Aqlni xaritalash texnikasi aql xaritasi - bu turli xil fikrlashni ilhomlantirishning yana bir strategiyasidir. Ierarxiyasiz g'oyalarni tarmoqqa ajratib, markaziy mavzudagi ulanishlarni vizual tarzda ko'rsatasiz. Ular o'rtasidagi munosabatlarni ko'rish yangi aloqalarni yaratishga yordam beradi. Kontseptsiyalarni fazoviy ravishda chizish chiziqli ro'yxatlar bo'lmagan moslashuvchan bog'lanish imkonini beradi, chunki rang/tasvirlar idrokni kuchaytiradi va siz markazdan boshlab, natijaga ko'proq e'tibor qaratishingiz mumkin.

3. Majburiy ulanishlar Divergent fikrlash nima? Majburiy ulanish texnikasi

Ushbu texnikadan foydalanish mavhum fikrlash va o'xshashlik ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Siz ikkita tasodifiy so'zni tanlab, "daraxt-smartfon" kabi munosabatlarni qidirib, hayoliy analogiyalarni amalga oshirish uchun majburiy ulanishlarni mashq qilasiz. Tasodifiy elementlar o'rtasidagi munosabatlarni o'rnatish qiyin va butunlay boshqa sohalarda fikrlashga majbur qiladi. Bu ko'pincha bir-biriga bog'liq bo'lmagan tarmoqlar o'rtasida sodir bo'lishini ko'rishingiz mumkin, masalan, qishloq xo'jaligida sun'iy intellektni prognoz qilish va hosil yetishmovchiligi xavfini kamaytirish uchun foydalanish.

4. Gipotetik stsenariylar Divergent fikrlash nima? Gipotetik stsenariy texnikasi yangi syujet burchaklarini yaratish uchun turli xil tavsiflovchi tafsilotlar va vaqt o'tishi bilan oldindan aytib bo'lmaydigan darajada o'zgaruvchan vaziyatlar orqali kelajak stsenariylarini tasavvur qilishingiz mumkin. Bu analitik chap miyani faqat mavhum tushunchalarni sanab o'tishga qarshi muammolarni hal qilish bilan shug'ullanadi. NNTlarda bo'lajak inqirozlarni hal qilish va faolroq bo'lishning muqobil usullarini ko'rish yoki shahar dizaynerlari tomonidan o'zgaruvchan shaharni

rivojlantirish rejalarining potentsial natijalarini modellashtirish uchun foydalaniladigan gipotetik stsenariylarni ko'rish mumkin.

5. Fikrlar zinapoyasi. Divergent fikrlash nima? Fikrlar narvon texnikasi

Siz boshlang'ich g'oya/kontsepsiyadan boshlaysiz, so'ngra dastlabki kontsepsiyani bosqichma-bosqich ajratish uchun o'zgartirishlar yoki tuzatishlarni taklif qilish orqali unga asoslaysiz. Agar u guruhda amalga oshirilgan bo'lsa, bir kishi ochilish g'oyasini aytadi va keyin har bir keyingi shaxs uni ishlab chiqadi yoki uni kutilmagan yo'nalishga olib boradi, hech qanday g'alati yoki g'alati g'oya bo'lmaydi. Masalan: “Kitob” -> “Elektron kitob” -> “O‘zini ovoz chiqarib o‘qiydigan elektron kitob” -> “O‘qiydi va o‘zaro ta’sir o‘tkazuvchi elektron kitob” -> “Qarz qilish uchun jonli hikoya qiluvchi uy hayvonlari kutubxonasi”. Kontsepsiya bir taklif organik zanjirda boshqasiga olib keladigan suyuq, paydo bo'ladigan g'oyalarni rag'batlantirishdan iborat. Divergent fikrlash - ijodiy muammolarni hal qilish va innovatsiyalarni osonlashtiradigan foydali fikrlash turi. Axir, kengroq va moslashuvchan usullarda fikrlashni o'rganish faqat katta taraqqiyotga olib keladi. Shunday qilib, g'oyalarni erkin o'rganing, g'ayrioddiy aloqalar o'rnatish va ongingiz o'z mazmuniga yo'l qo'ying - bu haqiqiy divergent fikrning ruhidir.

Qarama qarshi fikrlashning 4 tamoyili qanday? Divergent fikrlashning asosiy to'rtta asosiy tamoyillari: mulohaza yuritishni kechiktirish, miqdorni izlash, g'oyalarga asoslanish va yangilikka intilish.

Qarama qarshi fikrlash usuli nima? Divergent fikrlash usuli bitta javobga e'tibor qaratish o'rniga bir nechta imkoniyatlar yoki echimlarni o'rganishni o'z ichiga oladi.

Divergent va konvergent fikrlash nima? Divergent va konvergent fikrlash muammoni hal qilish va ijodkorlik uchun hal qiluvchi ikkita kognitiv jarayondir.

Divergent fikrlash noan'anaviy echimlarni o'rganib, turli xil g'oyalarni yaratadi, konvergent fikrlash esa eng yaxshi echimni topish variantlarini toraytiradi.

ADABIYOTLAR RO`YXATI:

1. Загвязинский, В.И. Методология и методы психологопедагогического исследования [Текст]: учеб, пособие для студентов высших учебных заведений / В.И. Загвязинский, Р.К. Астахов. - М.: Academia, 2001. - 208 с. 6. Зиновкина, М.М. Основы инженерного творчества и компьютерная интеллектуальная поддержка мышления. Азбука ТРИЗ. Педагогический курс [Текст]: учеб, пособие / М.М. Зиновкина, А.В. Подкатилин.
2. Абдуллаева Р.М., Рахмонов А. Шахсинг касбий фаолияти учун зарур бўлган психологик хусусиятларни аниқлаш усуллари. – Т, 2001.
3. Adizov B.R. Boshlang'ich ta'limni ijodiy tashkil etishning nazariy asoslari. Ped. fanl. dokt. diss. ... – Toshkent, 2003. –276 b.
4. Abdinazarova Z.X. Pedagogik texnologiyalarning talabalar aqliy taraqqiyotiga psixologik ta'siri. Psix.fan.nomz..diss-Toshkent, 2012–144 b.